

Entendre-hi

El verb *entendre* s'usa normalment com un verb transitiu, amb un complement directe que tant pot designar una cosa (una matèria d'estudi, un concepte, una idea, etc.) com una persona: *No entén el rus, Ja entenc el que em vols dir, No t'entén ningú*. Però quan *entendre* significa "ésser intel·ligent en una cosa, tenir-ne prou coneixements per a poder-ne parlar amb solvència o actuar amb eficàcia", s'usa com un verb intransitiu, però no amb sentit absolut, sinó amb un complement introduït per la preposició *en*: *Entenia en vins, rellotges, filosofia, cactus, jurisprudència, medicina i música de Bach...* (Salvador Espriu, *Ariadna al laberint grotesc*). Aquest complement, com és normal en el cas dels complements introduïts per la preposició *en*, es pronominalitza per mitjà de la partícula adverbial *hi*, amb què s'originen frases tan habituals i freqüents com *No hi entens, Hi entenc més que tu, S'hi ha d'entendre una mica, Necessites algú que hi entengui...* La diferència entre *No hi entenc* i *No ho entenc* és ben clara: la primera frase equival a *Sóc llec en la matèria* i la segona a *No em sé explicar el que ha passat, No comprenc el que em dius*, etc.

Tanmateix, observem avui una tendència, per part d'alguns publicistes, a l'ús del pronom *en* en lloc de *hi* amb el verb *entendre*, això és, a dir *No n'entén* en lloc de *No hi entén*. Però el pronom *en* només es pot usar amb el verb *entendre* quan substitueix un substantiu en sentit partitiu, que faci de complement directe: *Em va explicar moltes coses però només en vaig entendre la meitat*. Ara, quan *entendre* és usat intransitivament, el seu complement no es pot representar sinó pel pronom *hi*, i aquesta tendència a què ens hem referit —a l'ús, en aquest cas, del pronom *en*— no es pot explicar sinó per la pèrdua de l'esma de la llengua i de l'aptitud en el maneig dels pronoms adverbials, a què es podria afegir que algunes vegades el complement de *entendre* intransitiu és introduït per la preposició *de*: *entendre de música, de mecànica*, etc. I hi ha avui qui és capaç de representar sistemàticament pel pronom *en* qualsevol complement introduït per *de*. Sense afirmar la bondat de l'ús de la preposició *de* introduïnt el complement de *entendre*, no el veiem tampoc del tot estrany i, doncs, no gosariem rebutjar-lo categòricament. Sí que gosem fer-ho; en canvi, pel que fa a la seva representació pel pronom *en*, totalment artificial i contrària a l'ús tradicional de la llengua.